

ONGELIJKHEID

WAT IS ONGELIJKHEID?

Ongelijkheid betekent dat **niet iedereen** als **even belangrijk** wordt gezien in de samenleving: mensen met veel geld en macht krijgen veel gedaan, terwijl mensen onderaan de ladder niet eens kunnen genieten van basisvoorzieningen, zoals onderwijs en gezondheidszorg. Ongelijkheid toont zich op **vele manieren** die vaak met elkaar verbonden zijn, zoals ongelijkheid op van ras, nationaliteit, economie, gender,... In dit dossier gaat het vooral over de [kloof tussen arm en rijk](#).

De mondiale ongelijkheid neemt alsmaar toe. **Macht en privileges** worden gebruikt om het economisch systeem naar zich toe te trekken en om de kloof tussen de rijken en de rest te vergroten. Invloedrijke mensen, zoals president Obama, paus Franciscus en Thomas Piketty wijzen op die extreme ongelijkheid en diens negatieve impact op de menselijke ontwikkeling.

Zeven personen op de tien leven in een land waar **de kloof tussen arm en rijk** sinds de jaren 80 alleen maar toenam. In 2010 bezaten 388 personen evenveel als de armste 50% op aarde. In 2014 klaagde [Oxfam](#) tijdens het Wereld Economische Forum in Davos aan dat die [verhouding](#) gedaald was tot 85 mensen, die trouwens een onthutsend half miljoen dollar per minuut verdienden. In 2016 was de concentratie verlaagd tot 62 personen en in 2017 bezitten slechts [8 mensen](#) evenveel als de armste helft van de wereldbevolking. Meer nog. Tussen 1988 en 2011 steeg het inkomen van de armste 10 procent mensen met amper 3 dollar per jaar, terwijl het inkomen van de rijkste 10 procent gemiddeld steeg met 11.800 dollar. Dat is 182 keer meer.

DE OORSPRONG VAN ONGELIJKHEID

Ongelijkheid is het resultaat van **politieke en economische keuzes**. Het dominante, neoliberale economische model van de jaren 80 en 90 heeft het belang van de regering gereduceerd. Ook in de herverdeling van de rijkdom en de financiering van basisvoorzieningen (bijvoorbeeld onderwijs en gezondheid) nam de rol van de regering af.

De privatisering van basisvoorzieningen, de daling van belastingen, de "[laissez-faire](#)"-economie en de dereglementering van de markt in naam van de groei, leidden tot een verhoogde concentratie van de rijkdom bij enkelen en een verhoging van de extreme ongelijkheid bij een groot deel van de burgers. Terwijl de macht van multinationals [blijft groeien](#) en de rechten van de werkenden en hun vakbonden vaak worden ingeperkt. Door de drang naar groei en winst worden arbeidsomstandigheden aangetast. Om meer winst te maken [delokaliseren](#) bedrijven vaak naar (ontwikkelings)landen waar de minimumlonen lager zijn en er minder regels zijn rond arbeid.

Deze economische en politieke keuzes zijn **beïnvloed door economische en financiële elites** met voldoende macht om hun eigen belangen te verdedigen ten koste van die van de meerderheid. In 2013 investeerde de financiële sector 400 miljoen dollar in lobbywerk in de VS. In Brussel is dit jaarlijks 120 miljoen euro. Dit geld is bedoeld voor de 1700 financiële lobbyisten die de politiek beïnvloeden, en staat voor ongeveer vier lobbyisten per ambtenaar. 60% van de lobbygroepen verdedigt belangen van de multinationals en industrie. Geld en macht kunnen wetten en politieke beslissingen beïnvloeden en ondermijnen het vertrouwen in democratische instellingen en het sociaal contract tussen staat en burger. Volgens de [NGO Transparency International](#) denkt 70% van de Belgen trouwens dat de regering de belangen van de elites voortrekt.

DE GEVOLGEN VAN ONGELIJKHEID

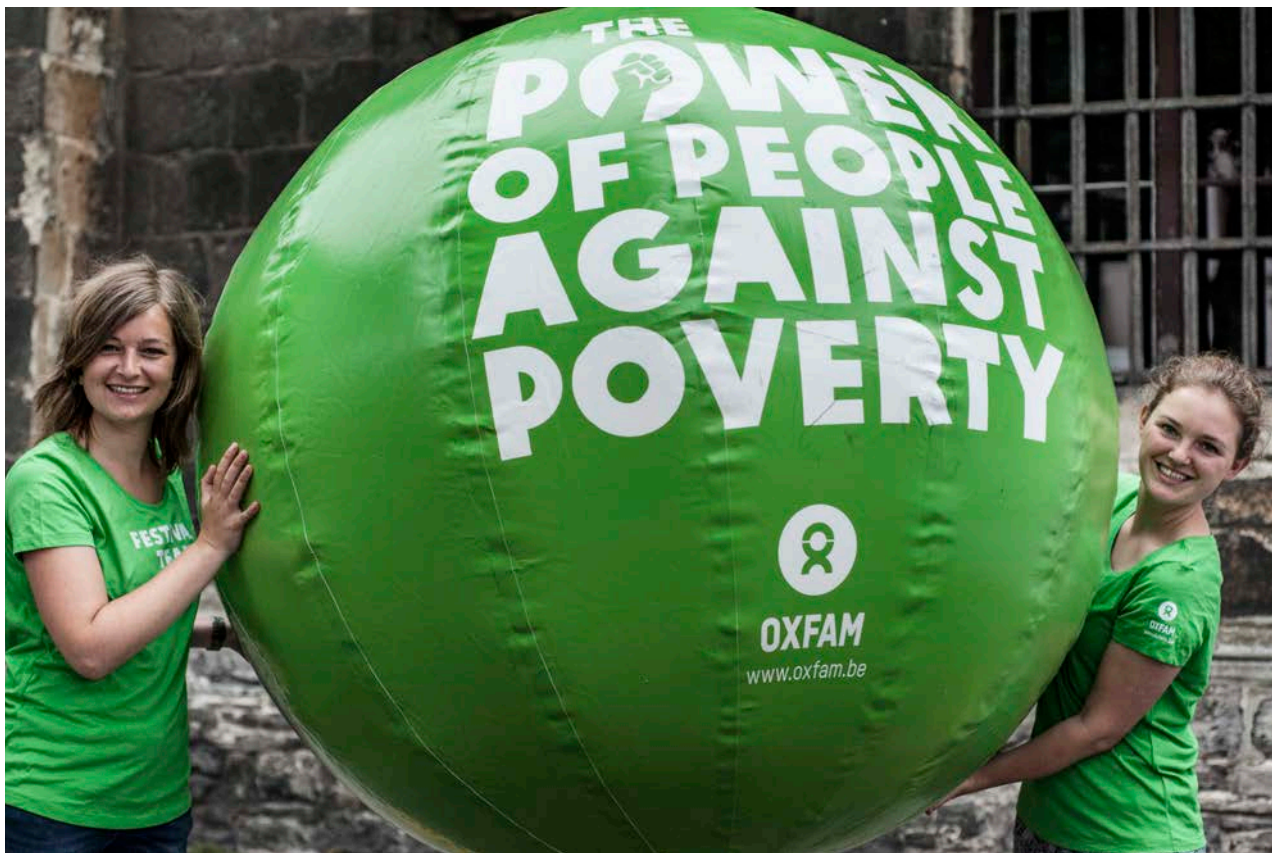
Ongelijkheid is niet alleen onjuist en oneerlijk, maar ook problematisch. Het heeft immers een impact op alle aspecten van onze samenleving: toegang tot gezondheidszorg en onderwijs, toenemend geweld en genderongelijkheid, In landen met hoge economische groei en de opkomende groeielanden ([BRICS](#)), zijn de vruchten van die groei niet eerlijk verdeeld onder de burgers. Een aantal studies tonen aan dat als India de ongelijkheid met 36% zou laten dalen, ze de extreme armoede in vijf jaar zou kunnen elimineren.

Samenlevingen die heel ongelijk zijn, botsen op een **afbrokkelende sociale cohesie en toenemend geweld**. Dit is het geval in Latijns Amerika, de meest ongelijke en gewelddadige streek ter wereld. Armen in (sterk) ongelijke samenlevingen krijgen het minst medische verzorging en vorming. Te weinig investeringen in gezondheidszorg en onderwijs leiden wereldwijd tot miljoenen armen extra per jaar.

VERANDERING IS MOGELIJK

Ongelijkheid is een abstract begrip. Vaak zien mensen ongelijkheid als iets natuurlijk. Maar zo is dat helemaal niet, zo hebben rijkere mensen of bedrijven steevast voordelen tegenover andere mensen. Denk maar aan belastingontwijking. Met een grote bankrekening is het mogelijk constructies op te zetten en belastingen te ontwijken. Amper 8 mensen bezitten even veel rijkdom als de armste helft van de bevolking op onze planeet. Maar dat hoeft niet zo te zijn. Regels kunnen veranderen en ongelijkheid wegwerken. Zo kunnen bijvoorbeeld belastingwetten herschrijven worden, zodat rijken hun eerlijke bijdrage betalen. We kunnen meer middelen eisen voor onmisbare publieke diensten zoals gezondheidszorg en onderwijs, opdat ook de allerarmsten eerlijke kansen krijgen. We kunnen ook onze regeringen oproepen om eerst en vooral ten dienste te staan van alle burgers door druk uit te oefenen door bijvoorbeeld mee te doen aan manifestaties of [geweldloze acties](#). Misschien kunnen jullie zelf met de groep een sensibiliserende actie organiseren? Of petities ondertekenen, die mensen bewust maken van een bepaalde problematiek en zo als individu en/of organisatie druk zetten op de beleidsmakers. In zijn strijd tegen belastingparadijzen creëerde Oxfam een [wereldwijde petitie](#), die ondertekend geweest is door 278.284 mensen waarvan 21.210 Belgen. Om druk te voeren op de federale regering hebben we de [handtekeningen](#) ingediend bij de huidige minister van financiën.

We kunnen ook in onze consumptiepatronen vechten voor meer gelijkheid. Ons huidige productie – en consumptiegedrag is erg belastend voor mens en milieu. Denk maar aan onze veel te hoge ecologische voetafdruk, kinderarbeid, uitbuiting, onveilige werkomstandigheden, vervuiling,... De lijst is helaas lang en illustreert de kloof tussen arm en rijk. Het goede nieuws is dat er een waaier aan alternatieven bestaat om duurzamer of minder te consumeren. Denk maar aan tweedehands-producten of producten uit [eerlijke handel](#).

Ook met je spaargeld kan je ongelijkheid bevechten. Heel wat [banken](#), zowel in het binnen- als het buitenland, investeren het geld van hun spaarders in zaken die bijdragen aan de opwarming van de aarde en/of de uitbuiting van de mens. Of ze helpen grote klanten om [fiscale constructies](#) te creëren. Met de [bankwijzer](#) wordt het heel gemakkelijk om het gedrag van grootbanken te verwerpen door van bank te veranderen.

WEETJES

- In België zijn de 10 % rijkste Belgen ruim 254 x rijker dan de 10 % armste. 15 % van de bevolking leeft onder de armoedegrens . Bijna 1 kind op 5 groeit op in armoede.
- Sinds de eeuwwisseling ging er maar 1% van de wereldwijde toename in rijkdom naar de armste helft van de wereldbevolking, terwijl de rijkste 1% de helft van deze rijkdom opstreek.
- Wereldwijd vergaarde één derde van de superrijken hun rijkdom niet door hard te werken, maar uit erfenissen.

EN NU BEN JIJ AAN HET WOORD

- Hoe ondervinden jullie ongelijkheid?
- Is ongelijkheid per definitie iets slechts?
- Wat kan jij doen tegen ongelijkheid?

EDUCATIEF MATERIAAL

- Lespakket [Samen krijgen we gelijk \(sociale bescherming\)](#)
- Spel [E\(du\)quality. Over ongelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs.](#)
- Spel [Wegwijs in Onderwijs.](#)
- Inspiratiegids [Ongelijkheid in onderwijs.](#)